

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e308328/facsimile.pdf> (tilgået 01. august 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Beslut: Skendte jeg vel kunde ønske, at der gjordes udførlige Forandringer i Rigsloven, har jeg dog alene søgt et Amendement til Forandring af § 2, fordi det allerede er taget af det foreliggende Lovkast. Jeg har paa ingen Maade høvet at gøre det i Udskæft at gøre en ny Indføddet, men jeg har kun troet, at det i Udskæft var fremst på en mindre helbig Maade, at der vilde tilkomme de Forandringer, som i 10 Aar har været udførelse i den danske Stat, Valgret og Valgbarhed. Jeg havde den Tid ikke tænkt paa, at Grundlovens Bestemmelser skulle holdes i den danske Stat, eller at vi ikke under Diskussionen af Rigsloven, hvis vi skulle finde et eller andet ikke hørende til den samme Mening, da kunde forandre dette, da vi dog endnu ved den tredje Læsning af Grundloven kunne gøre Forandringer i samme, saaledt som jeg havde nogen Betænkning om, at det Forslag, jeg havde gjort, kunde komme under Afstemning, saameget mere, som Udskæft har brugt Udtryk, der dog kunde behøve en nærmere Bestemmelse. Derfor ventet jeg, efter hvad der er påført, at ogsaa dette Forslag bliver udeladt fra Betænkning, og under denne Forhandling skal jeg ikke tale om det. Men, men hvis det er Forsamlingens Mening, at det kan komme under Afstemning, da skal jeg selvfølgelig mig nærmere at fremsætte mine Grunde i Retten.

Andræ: Det er naturligt blot det formelle Spørgsmaal, hvorefter det diskuteres, nemlig om disse Forslag kunne komme under Afstemning eller ikke. Jeg ser min Del fan i og ser sig ikke have meget imod, at de kunne under Forhandling, da jeg tidligere bemærkede, at dette kunde finde Sted med Forslaget under Nr. 2; men det foreskommer mig dog nu, at Forsamlingen ikke vilde haale konsensus, naar den ikke vedblev at udelutte fra Forhandling alle de Forslag, der udenbort fridte med Grundloven.

Formanden: Det er altsaa den tredje Læses Mening, at den foreliggende Paragraph i Udskæft heller ikke skulle kunne komme under Afstemning.

Andræ: Ja, ganske vist!

Formanden: Men den er dog en Del af Rigsloven, og da det under Behandlingen af Grundloven var bestemt, at denne Bestemmelse fandtes i Valgretsudskæft, saa foreskommer det mig, uagtet man derfor godt kan være enig, hvad Realiteten angaar, at man dog fra den formelle Side ikke godt kan nøgte at sætte den endelige Udskæft under Afstemning.

Algreen-Høising: Den den første Del af Amendementet under Nr. 3 skal siges at fridte med Grundloven, vil selvfølgelig være paa, hvorefter man forsøger den Bestemmelse, som indholdes i Udskæft, hvorefter dette Indbringningsforslag forsaavidt er overensstemmende, naar det der høved, at de Udvalgte, som i 10 Aar har været udførelse i de til den danske Stat hørende Landdele, og som staa: i personlig underfølgende Forhold til Kongen af Danmark, nye i samme Ret som de, der overensstemmende med Forordningen af 15de Januar 1776 have været Indføddet; thi dersom dette forsaaes saaledes, at disse Personer i alle Henseender ere satte i Klasse med dem, som have Indføddet, eller med andre Ord, at dem nu ved denne Rigslovs gives fuld Indføddet, bliver der ingen Strid med Rigsloven og den tilsvarende Bestemmelse i Grundloven, thi da ere de derved blivne til Personer, som have virkelig fuld Indføddet. Jeg har imidlertid ikke i Comiteen kunnet opfatte denne Bestemmelse saaledes — og det var andre af Comiteens Medlemmer med mig enige —, at Rigsloven skulde have tilføjet en saadan Undersættelse af Indføddet, at de Personer, som her omhandles, skulde i alle Henseender betragtes som Indføddet, men at Bestemmelser paa dette Sted kan være forsaaget med Hensyn til det, som her omhandles, nemlig Valgrettens Udøvelse, og naar det forsaaes paa denne Indførte Maade, kan jeg ikke negte, at det ikke kan bringes i fuld Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelse, hvilket naturligvis saameget mere glæder om Indbringningsforslaget under Nr. 4, der udtrykkelig indskrænker Indføddet til Valgret og Valgbarhed, saaledes som jeg har fremsat at være Rigslovsudskæftets Mening.

Schibye: Det er allerede vist, at det er den store Høved mellem de Udskæft, som omhandles under det foregaaende Nummer, og det Tilfælde, som omhandles her, at endnu Rigsloven ved

den ikke kan gives Andre end dem, som have den efter Grundloven, saa hævder Grundloven selv, at Indføddet kan gives ved Lov til Andre end dem, som for Tidligere have den; dersom man altsaa erkjender, hvad man altsiger ikke har været erkjende, at Udskæft § 2 skulde de der omhandlede Personer altsedes paa lige Lign med dem, der efter Forordningen af 1776 have været Indføddet, da er det fuldkommen vist, at Udskæft § 2 ikke strider mod Grundloven, da er den kun en Kæde af Grundlovens Bestemmelse, at Indføddet for Fremtiden kan give meddele Udvalgte ved Lov; men jeg har trangt min personlige Opfatning af § 2 tilbage og har troet, at man maatte gaae ud fra det, som synes at være den almindelige Opfatning, at det kun var med Hensyn til Valgret og Valgbarhed, at den nye Bestemmelse skulde gjøres; denne Opfatning træder allerede først og fremst frem med Hensyn til det Forslag, som er indført under Nr. 4, og i saa Hald er det, at der opstaaer det Spørgsmaal, om det ikke er en uderetlig Fiction, at man danner en Indføddet med Hensyn til Valgret og Valgbarhed.

West Hansen: Vi, der have søgt Indbringningsforslaget under Nr. 3, have ikke troet, at det i mindre Maade kunde staa i Strid med Grundloven. Vi troede, at det ligeledes kunde forenes med Grundloven som Udskæft § 2, men dersom Forsamlingen mener, at det strider mod Grundloven, vilde vi naturligvis ikke have det sat under Afstemning. Det er derfor værde Værd, at dette formelle Spørgsmaal selv maa blive afgjort, da det aldrig kunde falde ud ind at bringe Røgt ind i Rigsloven, som skulde staa i Strid med Grundloven.

Andræ: Jeg vil blot tilføje, at jeg naturligvis har forsaaget Paragraphen saaledes, som den er ved Indføddet selv tilføjer, at den naturligvis kan forsaages, nemlig saaledes, at den gaaer ud paa at tilføje de deri omtalte Personer kun med Hensyn til Valgretten at kunne betragtes som lige med dem, der have Indføddet, og ingenlunde i Almindelighed giver den Indføddet. Skulde det sidste være Meningen maa jeg tilføje, at jeg ikke vilde kunne finde, at den som i Strid med hvad der under Grundlovsloven var vedtaget.

Edsbjerg: Jeg vil kun med Hensyn til den sidste Læses Bemærkning være, at jeg ingenlunde har sagt, at den Maade, han opstillede Paragraphen paa, var den naturlige; men Forsamlingen vil maatte erindre, at imidlertid den modsatte Anskuelse var den naturlige for mig, men at jeg havde trangt den tilbage og hviet mig for Andre Mening.

Tscherning: Jeg vilde gjerne tale om det formelle Spørgsmaal, men jeg indremmer, at det er mig meget vanskeligt, da jeg ikke kan tale om en Røgt, som er for lille, uden tillige at tage Hensyn til, at Skruppen, som skal påføres ind i den, er for stor, saa at om jeg skulde komme til at gjøre et lille Øved ind paa det Hoved af Sagen, da ligger det borte, at Hornen nedslipper min Tanke, saa snart jeg saaledes skal afstråle. Imidlertid troer jeg, at det, vi talte om, ligger ganske paa Formallitetens Øverste, nemlig hvorefter vi kunne fridte Røgt uden at afvige fra Grundloven. Det troer jeg ikke angaar Realiteten her. Jeg troer, at dersom vi vilde blive ved at betragte den Vel, som vi ere begyndt paa, og som er en ganske anden end den, Udskæft har ønsket, bliver efterhaanden vor Begrebning ganske unyttig. Vi maae gjøre os rede for, at vi ere Hoff af meget forskjellige Røgt, som betragte Grundloven paa forskellige Maade. Røgt synes ikke om den, og de holde fast paa den, i det Haad at saae den, ligesom et for færdigt Samfund, til at fringes; Andre synes, at den er saa god og vel indrettet, at de ere fuldkomment overbeviste om, at naar man blot holder sig til den, man kan kunne gjøre andrebare Ting; jeg ser min Del troer, at den simpleste og naturlige Betragtningssmaade er den, at vi skulle holde os til Grundloven saameget, som vi formeligvis kunne, men vi skulle heller ikke fuldkomment holde os til den, vi skulle give Røgt enstemt saaledes, som Rigslovsudskæft i sin Tid har været foresat ved Eiden af Grundloven. Man har meget vel vist, da Udskæft til Rigsloven blev foresat, at der i den var Diskussioner og Kampinger, som gik fortere eller senere end Grundlovens Røgt og Dogstav, men man har udført det nødvendigt for at kunne komme frem.

Formanden: Efter hvad der er blevet ytret af en af de